

Sosyal Bilgiler DEFTERİM

Şematik Konu Anlatımı
&
Etkinlik Yaprakları

Karekod
Çözümlü

Akıllı Tahta
Uygulamalı

Yazarlar
Remzi BAYRAKCI
Neriman BAL
Yusuf ÖZDEMİR

7. SINIF

SOSYAL BİLGİLER

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Giriş Yayınlarına aittir.

Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

1. Baskı: Markaj Yayınları

2. Baskı: Giriş Yayınları

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Giriş Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Giriş Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33

WhatsApp: 0505 099 24 84

www.girisyayinlari.com

girisyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ

- ▶ İLETİŞİM KURARAK ANLAŞIRIZ- OLUMLU İLETİŞİM, MUTLU BİREY VE TOPLUM 8
- ▶ MEDYANIN HAYATIMIZDAKİ YERİ 12
- ▶ ÖZGÜRÜM, SORUMLULUKLARIMIN OLDUĞU YERE KADAR..... 13

2. ÜNİTE: TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK

- ▶ OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞU 18
- ▶ OSMANLI DEVLETİ'NİN FETİH SİYASETİ..... 28
- ▶ AVRUPA'DAKİ GELİŞMELER VE OSMANLI DEVLETİ'NE ETKİLERİ..... 32
- ▶ OSMANLI DEVLETİ'NDE İSLAHAT HAREKETLERİ 35
- ▶ SEYYAHLARIN GÖZÜYLE OSMANLI..... 37

3. ÜNİTE: ÜLKEMİZDE NÜFUS

- ▶ YERYÜZÜNDE YAŞAM..... 42
- ▶ NÜFUSUMUZ..... 44
- ▶ NEDENLERİYLE VE SONUÇLARIYLA GÖÇ 52
- ▶ YERLEŞME VE SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜ..... 55
- ▶ ÜLKEMİZDE NÜFUS..... 56

4. ÜNİTE: ZAMAN İÇİNDE BİLİM

- ▶ GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE BİLGİNİN SERÜVENİ 60
- ▶ TÜRK-İSLAM MEDENİYETİNDE BİLGİNLER 63
- ▶ AVRUPA'DAKİ BİLİMSEL GELİŞMELER..... 65
- ▶ ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİMSEL GELİŞMELERE KATKISI 66

5. ÜNİTE: EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT

- ▶ TOPRAK ANA..... 70
- ▶ GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ÜRETİM ARAÇLARI 74
- ▶ SOSYAL HAYATTA VAKIFLARIN YERİ 77
- ▶ MESLEK EDİNDİREN KURUMLAR..... 82
- ▶ YENİ MESLEKLER 86
- ▶ DİJİTAL DÜNYA..... 87
- ▶ EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT 88

6. ÜNİTE: YAŞAYAN DEMOKRASİ

- ▶ DEMOKRASİNİN SERÜVENİ..... 92
- ▶ ATATÜRK VE DEMOKRASİ 98
- ▶ ANAYASA'DAN GELEN GÜÇ 100
- ▶ DAHA FAZLA DEMOKRASİ 103
- ▶ YAŞAYAN DEMOKRASİ 104

7. ÜNİTE: ÜLKELER ARASI KÖPRÜLER

- ▶ YURTTA BARIŞ, DÜNYADA BARIŞ..... 108
- ▶ BİZ DE VARIZ 113
- ▶ BİZ KONUKSEVER BİR MİLLETİZ 115
- ▶ DÜNYAYI BİZ KURTARACAĞIZ..... 116
- ▶ ÜLKELER ARASI KÖPRÜLER..... 118

- ▶ CEVAP ANAHTARI 119

GİRİŞ YAYINLARI

ÜNİTE

İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ

İLETİŞİM KURARAK
ANLAŞIRIZ

OLUMLU İLETİŞİM, MUTLU
BİREY VE TOPLUM

MEDYANIN
HAYATIMIZDAKİ YERİ

ÖZGÜRÜM,
SORUMLULUKLARIMIN
OLDUĞU YERE KADAR

İLETİŞİM KURARAK ANLAŞIRIZ

İletişim: Kişilerin duygu, düşünce ya da fikirlerini çeşitli yollarla başkasına aktarmasına denir.

İletişimde kişinin konuşma biçimi, seçtiği sözcükler, ses tonu, beden duruşu, empati kurma yeteneği, jest ve mimikleri önemli olup iletişimi etkilemektedir.

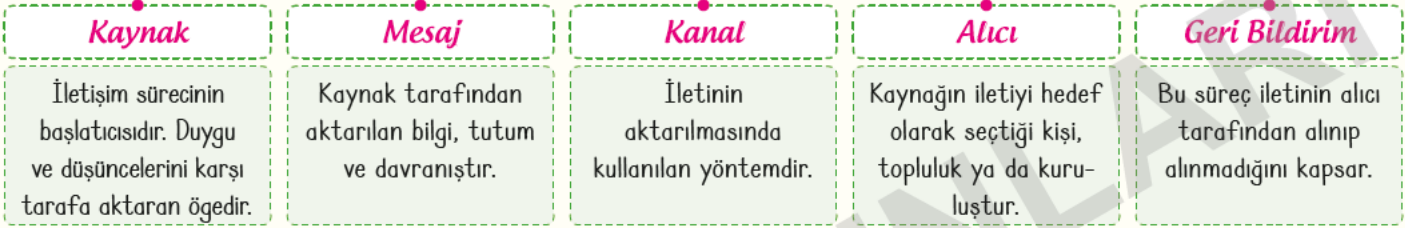
Empati: Bir insanın kendini karşısındakinin yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlama çabasıdır.

Ön yargı: Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olan olumlu veya olumsuz düşüncelerdir.

Ben dili: Bireyin karşılaştığı davranışın tanımını yapan, bu davranışın kendisini nasıl etkilediğini ve kendisine ne tür duygular yaşattığını açıklayan ifadelerdir.

Sen dili: Karşımızdaki insanın kabul edilmeyen davranışları karşısında eleştiri ve suçlama mesajları içeren dile denir.

İletişimin Temel Öğeleri

İletişim Türleri

Sözlü İletişim

- Duygu ve düşüncelerin sözcüklerle ifade edilmesidir.
- Konuşarak kurulan iletişim şeklidir.
- Toplantılardaki konuşmalar sözlü iletişim şekillerine örnek olarak verilebilir.

Yazılı İletişim

- Yazı kullanılarak gerçekleştirilen iletişim şeklidir.
- Karşı tarafa yazı yoluyla farklı duygu ve düşünceleri aktarma imkânı vermektedir.
- Mektuplar, mesajlar ve elektronik postalar yazılı iletişime örnektir.

Sözsüz İletişim

- Sözlü iletişimin tamamlayıcısıdır.
- Kullandığımız kelimelerin verdiği mesajı, vücut (beden) dilimizin verdiği mesaj destekler.
- Beden hareketleri, jestler, mimikler, ses tonu ve fiziksel görüntü örnek verilebilir.

OLUMLU İLETİŞİM, MUTLU BİREY VE TOPLUM

- Toplum içerisinde yaşayan bireyler birbirleri ile etkileşim içindedir.
- Davranışlarımızın çevremizde olumlu ve olumsuz bir etkisi vardır.
- Günlük hayatımızda küçük gibi görünen olumlu ve olumsuz iletişim davranışları büyük etkiler meydana getirebilir.

- Örneğin; küçük bir gülümseme, ağızdan çıkacak güzel bir söz iletişim için büyük bir etkiye sahiptir.
- İletişim esnasında kullanacağımız ifadeleri karşımızdaki kişiye bilinçli ve samimi bir şekilde aktarmalıyız.
- Bireylerin sağlıklı iletişim kurabilmeleri için dikkat etmeleri gereken hususlar vardır.

1.

Etkinlik

İletişim Kurarak Anlaşınz- Olumlu İletişim, Mutlu Birey ve Toplum

Aşağıdaki soruların doğru cevabını boş bırakılan yerlere örnekteki gibi yazınız.

Etkin dinleme

Dinleyici

Uzlaşma

Yazılı iletişim

Ön yargı

Mimik

Ben dili

İletişim

Sen dili

Jest

Empati

Sözsüz iletişim

1

İletişim

Duygu, düşünce ve bilgilerin her türlü yolla başkalarına aktarılmasına ne denir?

2

İnsanın kendisini karşısındakinin yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamaya çalışmasına ne denir?

3

Bireyin kabul edilemeyen davranışları karşısında suçlayıcı, yargılayıcı, değerlendirci ve eleştirici mesajlar içeren dile ne denir?

4

Defne ve Mert'in mesajlaşarak iletişim kurması hangi iletişim türüne örnektir?

5

Karşımızdaki kişinin kabul edilmeyen davranışları karşısında yaşadığımız duyguları dile getiren dile ne denir?

6

Trafik polisinin gelen araca dur işareti yaparak aracı durdurması hangi iletişim türüne örnektir?

7

Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargılara ne denir?

8

Herhangi bir şeyi açıklamak için genellikle el, kol ve baş ile yapılan içgüdüsel ve iradeli harekete ne denir?

9

İletişim kurulan kişiyi; yargılamadan, sözünü kesmeden o, kişiyle göz teması kurarak anlatılmak isteneni tam ve doğru bir biçimde dinlemeye ne denir?

10

Dikkatini derse veremeyen öğrencinin yeni konuyu anlayamaması iletişimde kimden kaynaklı bir sorundur?

11

Düşüncenin yüz, göz ve kaş hareketleriyle anlatılmasına ne denir?

12

Anlaşmazlık durumunda iki tarafın uyuşup anlaşmasına ne denir?

ÜNİTE TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK

OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞU

- ➔ Kösedag Savaşında (1243) Türkiye Selçuklu Devleti'nin yıkılmasıyla siyasi birlik parçalandı ve II. Beylikler Dönemi başladı.
- ➔ Bu dönemde Karamanoğulları, Germiyanogulları, Candarogulları, Aydinogulları gibi çok sayıda beylik kuruldu.
- ➔ Bu beyliklerden biri de Osmanogulları idi. Osmanogulları Kayı boyuna mensuptur.

- ➔ Kayılar önce Ahlat yöresini yurt edindiler.
- ➔ Türkiye Selçuklu Sultanı I. Alaeddin Keykubat Döneminde Ankara yakınlarındaki Karacadağ bölgesine yerleştirildiler.
- ➔ Bu dönemde Kayıların başında Ertuğrul Gazi bulunuyordu.
- ➔ Kayıların Bizans'a karşı akınlar yaptığını duyan ve Moğol baskısından kaçan gazilerin gelmesiyle askeri güç arttı.

Osmanlı Kuruluş Dönemi Padışahları

Osman Bey (1299 - 1324)

- ➔ Babası Ertuğrul Gazi'nin yerine Kayı boyu aşiretinin başına geçti.
- ➔ İnegöl, Yarhisar, Bilecik, Karacahisar gibi pek çok yerleşim yerini fethetti. Karacahisar'ı fethederek merkez yaptı.
- ➔ İlk Osmanlı-Bizans savaşı olan Koyunhisar Savaşını kazandı. (1302)
- ➔ İlk Osmanlı parasını (bakır) bastırdı ve vergi uygulamasını başlattı.

I. Bayezid (Yıldırım) (1389-1402)

- ➔ Anadolu'da Türkiye Selçuklu Devleti'nden sonra siyasi birliği sağladı.
- ➔ İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahıdır.
- ➔ Anadolu Hisarını yaptırdı.
- ➔ Haçlıları Niğbolu Savaşında yendi. Timur ile 1402 yılında yaptığı Ankara Savaşını kaybetti ve esir düştü.
- ➔ Osmanlı Devleti'nde 11 yıl süren Fetret (duraklama) Devri başladı.

Orhan Bey (1324 - 1362)

- ➔ 1326 yılında Bursa'yı fethederek başkent haline getirdi.
- ➔ Bizans'a karşı Maltepe (Palekanon) Savaşını kazandı.
- ➔ Çimpe Kalesi alınarak ilk kez Rumeli'ye geçiş sağlandı.
- ➔ İlk gümüş para (akçe) bastırıldı.
- ➔ Divan-ı Hümayun'u kurdu.
- ➔ İlk düzenli ordu (Yaya ve müselleme) kuruldu.
- ➔ Karesioğulları Beyliği alındı.

I. Mehmet (Çelebi) (1413-1421)

- ➔ Fetret Devri'ne son verdi ve Osmanlı Devleti'ni yıkılmaktan kurtardı.
- ➔ Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu olarak kabul edilir.
- ➔ Venediklilerle deniz savaşı yapıldı. (Osmanlı tarihinin ilk deniz savaşı)
- ➔ Amcası tarafından çıkartılan Düzmece Mustafa İsyanını bastırdı.
- ➔ Şeyh Bedrettin İsyanı ile uğraştı.

I. Murat (Hüdavendigâr) (1362-1389)

- ➔ Haçlılar ile yapılan ilk savaş olan Sırpsındığı Savaşını Osmanlı kazandı.
- ➔ Germiyanoglu Beyliği'nden çeyiz yoluyla Kütahya ve çevresi alındı.
- ➔ Haçlılarla I. Kosova Savaşını yaparak kazandı.
- ➔ Yeniçeri Ocağı'nın temellerini attı. İlk defa "Sultan" unvanını kullandı.
- ➔ Pençik sistemini uyguladı. Rumeli Beylerbeyliği kuruldu.

II. Murat (1421-1451)

- ➔ Macarlarla 1444 yılında Edirne - Segedin Antlaşmasını imzaladı.
- ➔ 1444 yılında Varna Savaşında Haçlı ordusunu bozguna uğrattı.
- ➔ 1448 yılında II. Kosova Savaşında haçlıları yendi.
- ➔ Bu savaşla birlikte Avrupalıların Türkleri Balkanlar'dan atma ümidi kalmadı.

1.

Etkinlik

Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu

Aşağıda verilen Anadolu Beylikleri haritasını da göz önünde bulundurarak Osmanlı Devleti'nin siyasi bir güç olarak ortaya çıkışını etkileyen faktörleri alanlarına göre örnekteki gibi sınıflandırınız.

Siyasi / Ekonomik / Coğrafi

- 1 - Osmanoğulları Bizans İmparatorluğu'na ait önemli ticaret merkezlerine komşuydu ve buralardan gelir elde ediyordu.
- 2 - Bizans İmparatorluğu'nun kendi tekfurlarına söz geçiremiyordu.
- 3 - Osmanoğulları Bizans İmparatorluğu'na komşu bir uç beyliği olarak kurulmuştu.
- 4 - Bizans İmparatorluğu iç karışıklıklar nedeniyle zayıf durumdaydı.
- 5 - Osmanoğulları cihan hâkimiyeti anlayışına sahipti.
- 6 - Ticaret yollarının bir kısmı Osmanoğulları'nın egemenliği altındaydı.
- 7 - Osmanoğulları ilk zamanlarda beylikler arası mücadelelere katılmadı.

Ekonomik

ÜNİTE ÜLKEMİZDE NÜFUS

NÜFUSUMUZ

YERLEŞME VE SEYAHAT
ÖZGÜRLÜĞÜ

YERYÜZÜNDE YAŞAM

NEDENLERİYLE VE
SONUÇLARIYLA GÖÇ

YERYÜZÜNDE YAŞAM

Yerleşmeyi Etkileyen Doğal Faktörler

İklim	Yer Şekilleri	Toprak Özellikleri	Bitki Örtüsü	Su Kaynakları
<ul style="list-style-type: none"> ➔ Ülkemizde yerleşmenin yoğun olduğu yerlerin kıyı bölgeler olmasında ılıman iklimin etkisi vardır. ➔ Kurak ve kışları aşırı soğuk geçen yerlerde yerleşmeler yoğun değildir. 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Ülkemizde yüksek ve engebeli yerlerde yerleşme azdır. ➔ Doğu Anadolu Bölgesi ve Menteşe Yöresi gibi yerler yüksek ve engebeli alanlara örnek olarak verilebilir. 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Verimli toprakların bulunduğu alanlarda yerleşme çok yükündür. ➔ Verimsiz toprakların bulunduğu yerlerde yerleşme yoğun değildir. 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Gür ormanların bulunduğu Karadeniz Bölgesi'nin doğusu ve batısında yerleşme seyrekir. ➔ Ormanların geniş yer kaplaması etkili olmuştur. 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Yerleşmeler su kaynaklarına yakın yerlerde kurulmuştur. ➔ Su canlıların ihtiyaçlarından biridir. Su kaynaklarının bol olduğu yerlerde yerleşme fazladır.

Yerleşmeyi Etkileyen Beşeri Faktörler

Sanayi	Tarım	Turizm	Ulaşım	Madencilik	Tarihi Faktörler
<ul style="list-style-type: none"> • Sanayileşmenin arttığı yerlerde yerleşme yükündür. • İstanbul, İzmit, Bursa, Adana ve İzmir gibi illerde sanayiden dolayı yerleşme fazladır. 	<ul style="list-style-type: none"> • İklim şartlarının uygun olduğu, yılda birden fazla ürün alınan kıyı ovalarımızda yerleşmeler yükündür. • Çukurova, Gediz ve Çarşamba'da yerleşme yükündür. 	<ul style="list-style-type: none"> • Turizm giderek gelişen önemli bir ekonomik faaliyettir. • Deniz turizminin yoğunlaştığı Akdeniz ve Ege kıyılarında yerleşme fazladır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ulaşım yollarının kavşagında bulunan illerimizde yerleşme artmıştır. • Eskişehir, Ankara, Kayseri ve İstanbul gibi illerde yerleşme fazladır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Maden veya enerji kaynaklarının işletildiği yerlerde yerleşme yükündür. • Zonguldak, Soma, Elbistan ve Batman buna örnektir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Geçmiş uygarlıkların izlerinin olduğu dönemlerdeki şehirler günümüzde de yerleşmelere sahiptir. • İstanbul, İzmir ve Konya örnektir.

NÜFUSUMUZ

Nüfus: Sınırları belli bir alanda yaşayan insan sayısıdır.

Nüfus Yoğunluğu: Bir yerde kilometre kareye düşen insan sayısıdır.

Genel Nüfus Sayımı: Bir ülkedeki insanların sayısını, cinsiyetlerini, yaşlarını ve eğitim durumlarını belirlemek için yapılan sayıma denir.

Nüfus Artışı: Sınırları belli bir alanda, belirli bir süre içinde meydana gelen insan sayısındaki artışa denir.

Doğal Nüfus Artışı: Bir yerde doğum oranının ölüm oranından fazla olmasına denir.

➔ 2007 yılında Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne geçilmiştir. Ülkemizde nüfus sayımlarını TÜİK yapmaktadır.

➔ Osmanlı Devleti'nde ilk nüfus sayımı 1831 yılında II. Mahmut Dönemi'nde yapılmıştır.

➔ Ülkemizde ilk düzenli nüfus sayımı Cumhuriyet Dönemi'nde 1927'de, ikincisi ise 1935'te yapılmıştır. Bundan sonra her beş yılda bir yapılmaya devam edilmiştir.

➔ 1990'dan sonra ise her 10 yılda bir yapılması yönünde karar alınmıştır. Seçimler nedeniyle listeleri yenilemek için 1997'de bir nüfus sayımı daha yapılmıştır.

1.

Etkinlik

Yeryüzünde Yaşam

Aşağıdaki kutucuklardan yararlanarak boş bırakılan alanları örnekteki gibi doldurunuz.

Tarım	Avustralya'nın İç Kesimleri	Yer Şekilleri	Turizm	Bitki Örtüsü
Avrupa Kıtası	Su Kaynakları	Antarktika Kıtası	Orta Amerika Kıtası	İklim
Toprağın Verimliliği	Güneydoğu Asya	Hindistan ve Çevresi	Afrika Kıtasının Kuzeyi	Grönland Adası
Ticaret	Kuzey Kutup Bölgesi	Ulaşım	Batı Amerika	Sanayi

YERLEŞMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Doğal Faktörler

1

Su Kaynakları

2

3

4

5

Beşeri Faktörler

1

2

3

4

5

DÜNYA NÜFUS DAĞILIŞI

Nüfusun Fazla Olduğu Yerler

1

Orta Amerika Kıtası

2

3

4

5

Nüfusun Az Olduğu Yerler

1

2

3

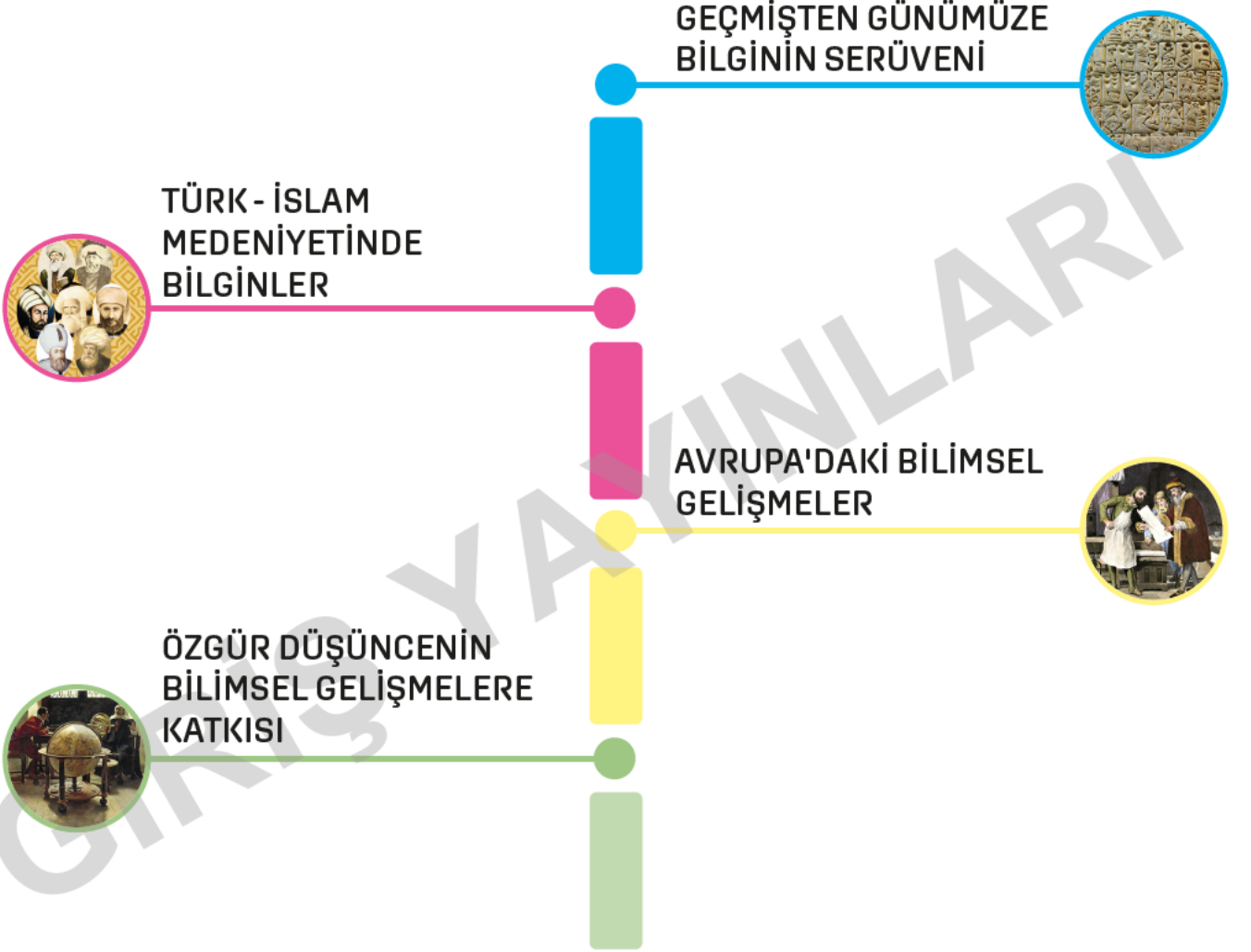
4

5

ÜNİTE

ZAMAN İÇİNDE BİLİM

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE BİLGİNİN SERÜVENİ

Yazı

- ➔ Tarih, insanların yazıyı bulmasıyla başlamıştır. Yazıyı ilk kullanan uygarlık Sümerlerdir.
- ➔ Sümerlerin kil tablet üzerine yazdıkları harflerin biçimi çiviye benzediği için bu yazıya **çivi yazısı** adı verilmiştir. Sümerlerin çivi yazısını Asurlular Anadolu'ya taşıdılar.
- ➔ Eski Mısırlıların kullandığı resimli yazıya **hiyeroglif** denir.
- ➔ Bu yazıda harfler resimlerle ifade edilir. Fenikeliler yazıyı çeşitli harflerle anlatarak ilk alfabeyi icat ettiler.
- ➔ 22 sessiz harften oluşan bu alfabe günümüzde kullandığımız Latin alfabesinin de kökenini oluşturuyordu.
- ➔ Bu alfabe Yunanlılar ve Romalılar tarafından da geliştirilmiş ve Latin alfabesi oluşturulmuştur.

Kâğıt

- ➔ Kâğıt, uygarlaşma yolunda icat edilmiş en önemli buluşlardan biridir.
- ➔ İlk olarak Mısırlılar **papirüs** adını verdikleri bitkilerin üzerine yazılar yazmışlardır.
- ➔ Mezopotamyalılar kil tabletlere, Çinliler ise ipekli kumaşların üzerine yazı yazmışlardır.
- ➔ Çinliler bu kumaşların çok pahalı olmasından dolayı, arayı içerisine girerek kâğıdı icat etmişlerdir.
- ➔ İnsanlar tarih boyunca bilgiyi kaydetmek için farklı araçlar kullanmışlardır.
- ➔ Tarihte bilinen ilk kitap örneği kil tabletlerdir.

15. Yüzyıldan Günümüze Bilginin Korunması, Yaygınlaşması ve Aktarılmasında Meydana Gelen Değişiklikler

- ➔ Johannes Gutenberg 1455'te baskı yapan matbaayı icat etti.
- ➔ Thomas Edison 1877'de fonograf icat etti.
- ➔ Bu icatla sesleri kaydedip daha sonra dinlemek mümkün hâle geldi.
- ➔ Guglielmo Marconi 1894'te radyonun geliştirilmesine öncülük etti.
- ➔ John Logie Baird 1925'te mekanik televizyonu icat etti.
- ➔ 1925'te Edouard Belin faks makinesini icat etti. 1938'de Chester Carlson, fotokopi makinesini icat etti.
- ➔ 1945'te ABD'de Eniac adıyla ilk bilgisayar üretildi.
- ➔ 1965'te James Russell, kompakt disk (CD) icat etti. 1995'te çok amaçlı dijital disk (DVD) icat edildi.
- ➔ Tim Berners Lee (Tim Börnırs Li), 1989'da Dünya Çapında Ağı (www) icat ederek genel ağ aracılığıyla web (web) sitelerinin bilgisayarlarda görüntülenmesini sağladı.

TÜRK-İSLAM MEDENİYETİNDE BİLGİNLER

El Harezmi

- ➔ Matematikte ilk kez sıfır (0) rakamını kullanan bilim insanıdır.
- ➔ Matematğin bir dalı olan cebir biliminin babası olarak tanındı.

İbn-i Firnas

- ➔ Astronomi, müzik ve mühendislik alanlarında çalışmalar yapmıştır.
- ➔ Planör yaparak uçmayı deneyen ilk bilim insanlarından biridir.

Farabi

- ➔ "Muallimi Sani" yani ikinci öğretmen denilmiştir.
- ➔ İhsau'l- Ulum adlı eserinde ilimlerin tarif ve tasnifini yapmıştır.

İbn-i Sina

- ➔ Tıp alanındaki çalışmalarının yer aldığı "El Kânun Fi't-Tıp" isimli eseri ve "Kitabü'ş-Şifa" adıyla hazırladığı kitabı vardır.

1.

Etkinlik

Geçmişten Günümüze Bilginin Serüveni

Aşağıdaki bilgilerin hangi bilim adamına ait olduğunu belirleyerek boş bırakılan yerleri örnekteki gibi doldurunuz.

John Logie Baird

Thomas Edison

Guglielmo Marconi

James Russell

Edouard Belin

Johannes Gutenberg

Chester Carlson

Tim Berners Lee

James Russell

1

Kompakt disk (CD) icat etti. Ses, görüntü ve daha pek çok bilgi içeren dosyalar kolayca kaydedilmeye ve depolanmaya başlandı.

5

Radyo dalgalarıyla deneyler yaparak radyonun geliştirilmesine öncülük etti. Radyo programları yayımlayan radyo istasyonları kurulmaya başlandı.

2

Faks makinesini icat etti. Faks makinesi farklı bilim insanlarının katkılarıyla geliştirildi. Daha sonra faks makinelerinin yerini e-posta almaya başladı.

6

Fotokopi makinesini icat etti. Fotokopi makinesinin icadından önce belge ve resimler fotoğrafları çekilerek kopyalanmaktaydı.

3

Dünya Çapında Ağ'ı (www) icat ederek genel ağ aracılığıyla web (web) sitelerinin bilgisayarlarda görüntülenmesini sağladı.

7

Gramofonun öncüsü olan fonografi icat etti. Bu icatla sesleri kaydettikten sonra dinlemek mümkün oldu.

4

Ayrı ayrı hazırlanmış kurşun harfleri yan yana dizerek baskı yapan matbaayı icat etti. Aslında matbaa ilk olarak 6.yüzyılda Çin'de kullanılmaya başlandı.

8

Mekanik televizyonu icat etti. Televizyonun geliştirilmesinde farklı bilim insanlarının katkıları oldu. Günümüzde televizyonlar renkli yayın yapmaktadır.

ÜNİTE EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE
ÜRETİM ARAÇLARI

MESLEK EDİNDİREN
KURUMLAR

DİJİTAL DÜNYA

TOPRAK ANA

SOSYAL HAYATTA
VAKIFLARIN YERİ

YENİ MESLEKLER

TOPRAK ANA

İlk Çağ'da Toprak	Orta Çağ'da Toprak	Selçuklularda Toprak	Osmanlılarda Toprak
<ul style="list-style-type: none"> ➔ Hitit topraklarında tarım faaliyetlerine büyük önem verilmiş ve hasat edilen ürünler sarayın ambarlarında depolanmıştır. ➔ Urartular tarım faaliyetlerinde bulunabilmek için sulama kanalları yapmışlardır. ➔ Friglerde tarım çıkarılan yasalarla desteklenmiştir. 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Avrupa'da toprağın yönetimi senyör adı verilen soyluların elindeydi. ➔ Senyörün himayesinde olan kişilere serf deniliyordu. ➔ Senyör çalışanların ihtiyaçlarını karşılıyor ve güvenliklerini sağlıyordu. ➔ Bu sisteme feodalite ya da derebeylik deniliyordu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Selçuklularda toprakların büyük kısmı devlete aitti. Topraklar ikta denilen bölümlere ayrılmıştı. ➔ İktalar hizmet veya maaş karşılığında belirli süreler için askerlere, komutanlara ve devlet adamlarına verildi. ➔ İкта sahipleri toprakları işleme karşılığında belli sayıda asker beslerlerdi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Tımar Sisteminde topraklar; has, zeamet ve tımar olarak ayrılırdı. Has: Gelirleri padişah ve üst düzey görevlilere verilen topraklardır. Zeamet: Gelirleri orta dereceli memurlara verilen topraklardır. Tımar: Gelirleri savaşta yararlılık gösteren kişilere verilen topraklardır.

Günümüzde Toprak

- ➔ Geçmişte olduğu gibi günümüzde de toprak önemini korumaktadır.
- ➔ Ülkemiz için oldukça önemli bir yere sahip olan tarım sektöründe vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamak, üretimi ve geliri arttırmak için faaliyet gösteren birçok kurum ve kuruluş vardır.
- ➔ Bunların başında T. C. Tarım ve Orman Bakanlığı gelmektedir.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ÜRETİM ARAÇLARI

- ➔ Tarihte bilinen ilk üretim araçları tarım alanında kullanılan üretim araçlarıydı.
- ➔ Günümüzde ise traktörler ve biçerdöverler başta olmak üzere diğer gelişmiş araçlarla büyük tarım alanları kas gücüne gerek duyulmaksızın ekip biçilmeye, sulanmaya ve buralardan ürün toplanmaya başlandı.
- ➔ Sanayileşmeyle birlikte 19. yüzyılda fabrikada çalışacak daha fazla insana ihtiyaç duyuldu. Bu nedenle köyden kente büyük göçler yaşandı.
- ➔ Kentler gittikçe büyüdü. Tarıma olan ilgi azaldı. Bütün dünyayı etkileyen bu büyük değişim Sanayi İnkılabı adıyla tarihteki yerini aldı.
- ➔ Sanayide en hızlı gelişme tekstilde oldu. Dokuma tezgâhları çok gelişti. 1815 yılına gelindiğinde bir kişinin gözetimindeki dokuma tezgâhı, eski tarzda çalışan on beş dokumacının yaptığı işi yapıyordu. Üretim teknolojilerindeki gelişmeler kas gücüne duyulan ihtiyacı azalttı. Üretim arttı. Bunun olumsuz etkileri de oldu. Örneğin, çok çalışıp az kazanan işçi sınıfı doğdu. Çocuklar ağır işlerde çalıştırılıp hakları ihlal edildi.

SOSYAL HAYATTA VAKIFLARIN YERİ

- ➔ Geçmişten günümüze kadar toplumlar kendi yapıları içinde sosyal yardım, dayanışma ve güvenlik ihtiyaçlarını gidermek amacıyla kurumlar oluşturmuştur.
- ➔ Günümüz modern toplumlarında tesis edilen sosyal yardım ve sosyal güvenlik uygulamaları geçmişte var olan İslam toplumlarında vakıf müessesesi tarafından gerçekleştirilmiştir.
- ➔ Selçuklular Dönemi'nde Anadolu'nun Türk-İslam yurdu hâline gelmesinde vakıfların önemi büyüktür.
- ➔ Vakıflar sosyal ihtiyaçları karşılarken vakıf eserleri Türk-İslam sanatının en güzel örnekleri ile inşa edilerek süslenmiştir.
- ➔ Anayasa'mızın 5. maddesine göre devletin temel görevlerinden biri de vatandaşların refah ve huzurunu sağlamaktır. Bu amaçla kurulmuş birçok kurum ve kuruluş vardır.
- ➔ Ülkemizde çok sayıda sivil toplum kuruluşu da devletimizle beraber bu ihtiyaçları karşılamak için gönüllü olarak faaliyet göstermektedir.

1.

Etkinlik

Toprak Ana

Aşağıdaki bilgilerin hangi topraklara ait olduğunu belirleyerek boş bırakılan yerlere yazınız.

Has
TopraklarTımar
TopraklarZeamet
TopraklarMülk
TopraklarMiri
TopraklarVakıf
Topraklar

1

İslam devletinde mülkiyeti devletin olan, kullanım hakkı Müslüman halka bırakılan topraklara denilirdi. Alınabilir, satılabilir ve miras bırakılabilirdi. Devlet arazilerinin bir kısmı ikta adı altında devlet görevlilerine hizmet ve maaşlarına karşılık verilirdi.

2

Geliri en yüksek olan topraklardır. Padişah, şehzade, veziriazam ve vezir gibi yüksek rütbeli kişilere verilirdi. Geliri 100 bin akçeden fazla olan topraklardı. Bu toprağın sahipleri dirliklerinin gelirlerine göre silahlı ve her an savaşa hazır cebelü beslerdi.

3

Osmanlı Devleti'nde halkın elinde bulunan, tamamen halka ait topraklardı. Alınabilir, satılabilir ve miras bırakılabilirdi. Öşürü ve haraci olmak üzere ikiye ayrılırdı. Müslümanlara ait topraklara öşürü, Gayrimüslimlere ait topraklara ise haraci denilirdi.

4

Geliri 3 bin ile 20 bin akçe arasında olan dirliklere verilen isimdir. Savaşta yararlılık gösteren komutanlara maaş karşılığı verilirdi. Kendisine bu topraktan verilen sipahi bunun karşılığında cebelü adı verilen asker bulundurmak ve toprağı işlemekle görevliydi.

5

Gelirleri cami, medrese, hastane, imarethane, han ve hamam gibi topluma hizmet veren kuruluşların masrafları için ayrılmış olan topraklardı. Alınamaz, satılamaz ve miras bırakılamazdı. Ayrıca vergiden muaf tutulmuşlardır.

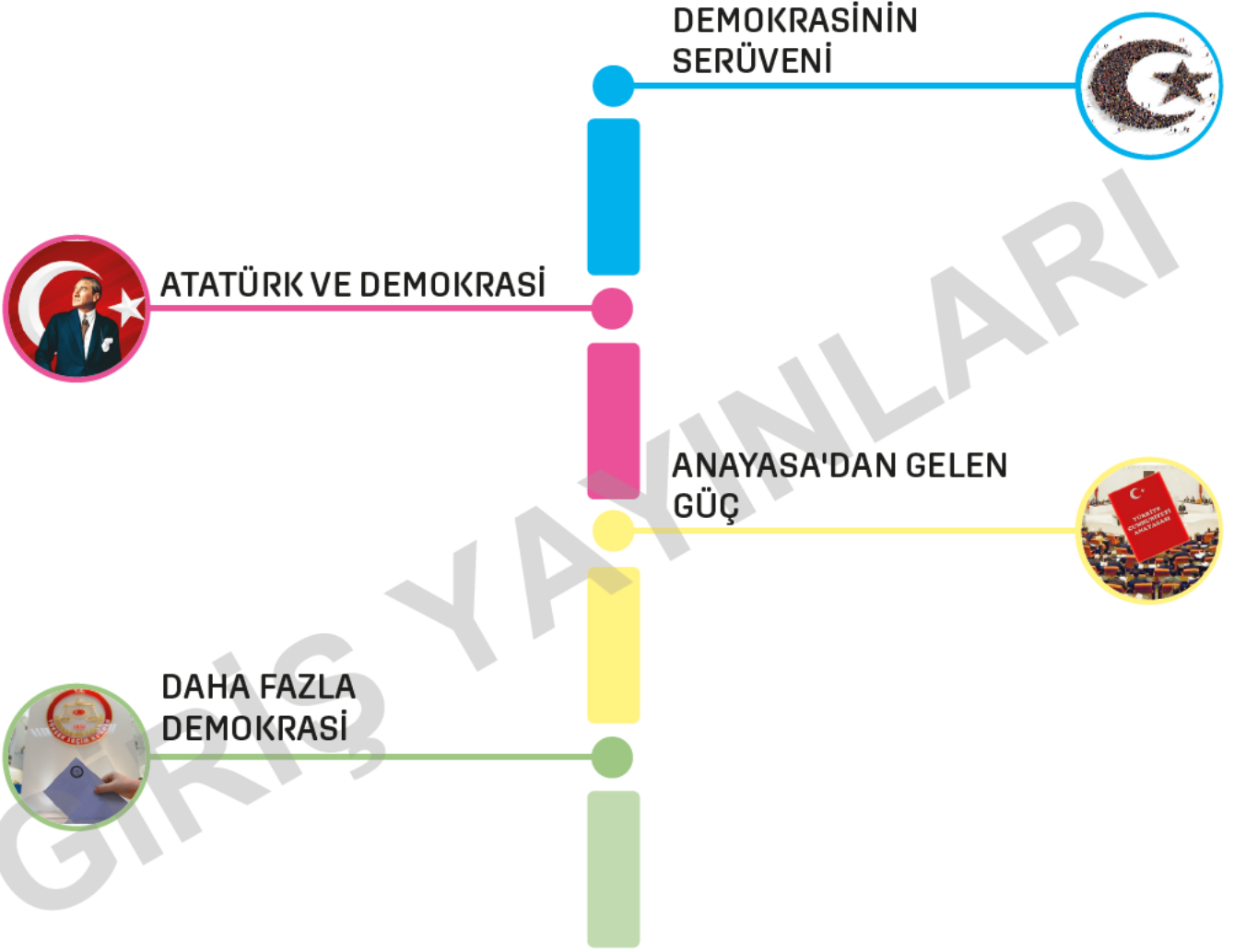
6

Geliri 100 bin ile 20 bin akçe arasında olan topraklardı. Orta dereceli devlet memurlarına, kadılara, kethudalara, kale komutanlarına ve divan katiplerine verilirdi. Bu toprakların sahipleri ilk 20 bin akçe hariç her 5 bin akçe için bir cebelü beslerdi.

OSMANLI DEVLETİ'NDE TOPRAK YÖNETİMİ

ÜNİTE YAŞAYAN DEMOKRASİ

DEMOKRASİNİN SERÜVENİ

Tarih Boyunca Demokrasinin Orta Çıkışı ve Gelişimi

MÖ 6 ve 4.Yüzyıllar

- ➔ Demokrasi ilk olarak Eski Yunan'ın şehir devletlerinden biri olan Atina'da uygulanmıştır.
- ➔ Halk, halk meclislerinde toplanır ve karar alma süreçlerine katılırdı.

610

- ➔ Mekke'de İslamiyet'in ortaya çıkışı ile birlikte demokrasi ve insan haklarında önemli gelişmeler yaşandı.
- ➔ İslamiyet'e göre; insanların birbirlerine karşı üstünlüğü, ırk ve sınıf ayrımı reddedildi.

1215

- ➔ İngiltere Kralı I. John Magna Carta Libertatum adlı bir anlaşma ile kendi yetkilerini sınırlandırdı.
- ➔ Bu anlaşmaya göre yargılamadan ceza verilemeyeceği ilkesi kral tarafından kabul edildi.

26 Ağustos 1789

- ➔ Fransız İhtilali sırasında kabul edilen İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi ile Fransa'da bütün insanların temel hak ve özgürlükleri olduğu kabul edildi.
- ➔ Bu bildirinin etkisi önce Avrupa'da başlamak üzere yöneticilerin daha fazla demokratik ilkelere bağlı olmaları yönünde anayasal düzenlemeler gerçekleştirildi.

10 Aralık 1948

- ➔ Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Kurulu tarafından İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi imzalandı.
- ➔ Bu bildirgenin ilk maddesi şöyledir: "Tüm insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdan sahibidirler. Birbirlerine karşı kardeşlik duygusuyla hareket etmelidirler."

Demokrasinin İlkeleri

Çoğulculuk

Özgürlük

Eşitlik

Milli egemenlik

Seçme ve seçilme hakkı

Karar alma ve uygulama süreçlerine katılım

Hukukun üstünlüğü

Kurultay

- ➔ Önemli işlerin görüşüldüğü meclistir.
- ➔ Eski Türk hukuk kurallarına göre devlet, hanedan üyelerinin ortak mirasıdır, malıdır.
- ➔ Türk devletlerinin başında han, hakan ve kağan gibi unvanlar taşıyan hükümdarlar bulunurdu.
- ➔ Hükümdarlara Gök Tanrı tarafından devleti yönetme yetkisi verildiğine inanılırdı.
- ➔ Bu yetkiye kut denirdi. İnanca göre kut, kan yoluyla babadan oğula geçerdi.

Divan

- ➔ Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle birlikte toy ve kurul-tayların yerini Divan adı verilen meclisler almıştır.
- ➔ Osmanlı Devleti'nde divana Fatih Sultan Mehmet'e kadar padişah başkanlık ediyordu.
- ➔ Selçuklu Devleti'nde memleketin tüm işleri Büyük Divan ya da Divan-ı Saltanat adı verilen mecliste görüşülürdü.

Tanzimat Fermanı

- ➔ Bu ferman ile padişah yetkilerini ilk kez kendi isteği ile sınırlandırdı.
- ➔ Türk demokrasi geleneğinde anayasal düzenin gerçekleşmesi yolunda ilk ciddi adım atıldı.
- ➔ İlan edilen bu ferman ile kanun önünde herkes eşit sayıldı.

Islahat Fermanı

- ➔ Islahat Fermanı ile tüm vatandaşların eşitliği sağlandı
- ➔ Islahat Fermanı'nı 1856 yılında Sultan Abdülmecit ilan etmiştir.

Mesrutiyetin İlanı

- ➔ 1876 yılında Kanun-i Esasî'nin kabul edilmesiyle mesrutiyet ilan edildi.
- ➔ Mesrutiyetin ilanı ve Meclis-i Mebusan'ın açılmasıyla halk seçtiği temsilciler aracılığıyla yönetime katıldı.

1.

Etkinlik

Demokrasinin Serüveni

Aşağıda boş bırakılan yerleri örnekteki gibi doldurunuz.

Cumhuriyet

hukukun üstünlüğü

milli egemenlik

Meşrutiyet

Fransa

Mekke

çoğulculuk

Tanzimat

eşitlik

Atina

özgürlük

katılımcılık

İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi

Magna Carta Libertatum

Cümleler

- 1 Demokrasi ilk olarak Eski Yunan'ın şehir devletlerinden olan *Atina* da uygulanmıştır. Atina halkı halk meclislerinde toplanır ve karar alma süreçlerine katılırdı.
- 2 610 yılında 'de İslamiyet'in ortaya çıkışı ile birlikte demokrasi ve insan haklarında önemli gelişmeler yaşandı. İslamiyet'e göre; insanların birbirlerine karşı üstünlüğü, ırk ve sınıf ayrımı reddedildi.
- 3 1215 yılında İngiltere kralı I. John (Con), adlı bir anlaşma ile kendi yetkilerini sınırlandırdı. Bu anlaşmaya göre yargılamadan ceza verilemeyeceği ilkesi ve gelişigüzel vergilendirme yapılamayacağı kral tarafından kabul edildi.
- 4 Yönetme yetkisinin millete ait olmasına denir.
- 5 10 Aralık 1948 yılında Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Kurulu tarafından imzalandı. Bu bildirge ile özgürlükler tanımlandı.
- 6 Fermanı'yla Türk demokrasi geleneğinde anayasal düzenin gerçekleşmesi yolunda ilk ciddi adım atıldı.
- 7 Kişilerin kısıtlama ve zorlama olmaksızın düşüncelerini serbestçe açıklayabilmeleri ve istedikleri gibi davranabilmelerine denir.
- 8 26 Ağustos 1789 yılında Fransız İhtilali sırasında kabul edilen İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi ile 'da bütün insanların temel hak ve özgürlükleri olduğu kabul edildi.
- 9 Farklı siyasi partiler sayesinde farklı siyasi düşüncedeki insanların kendilerini ifade etme olanağı bulabildikleri ilke tur.
- 10 29 Ekim 1923'te ilan edilerek demokratik ilkelere dayalı yeni Türk devletinin yönetim biçimi belirlendi.
- 11 İnsanların haklarının hukuka uygun olarak korunmasını sağlayan ilke dır.
- 12 in ilanı ve Meclis-i Mebusan'ın açılmasıyla halk seçtiği temsilciler aracılığıyla yönetime katıldı. Yasalar Meclis tarafından yapılmaya başlandı.
- 13 Ülke yönetiminde aktif rol oynamak amacıyla seçimlerde oy kullanmayı, aday olmayı, dernek ve vakıflar gibi sivil toplum kuruluşlarında görev almayı sağlayan ilke tır.
- 14 Tüm vatandaşların kanun önünde aynı haklara sahip olmasına denir.

ÜNİTE

ÜLKELER ARASI KÖPRÜLER

YURTTA BARIŞ,
DÜNYADA BARIŞ

BİZ DE VARIZ

BİZ KONUKSEVER
BİR MİLLETİZ

DÜNYAYI BİZ
KURTARACAĞIZ

YURTTA BARIŞ, DÜNYADA BARIŞ

- Bölgesinde ve Dünyada söz sahibi olma iddiasını her zaman taşıyan Türkiye, geçmişten günümüze birçok uluslararası kuruluş, üye olarak ve üyelik sorumluluklarını yerine getirerek destek vermektedir.

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)

Birleşmiş Milletler (BM)

- 2. Dünya Savaşı'ndan sonra 1949 yılında kurulmuştur.
➤ NATO'ya Türkiye 1952 yılında kabul edilmiştir.
➤ NATO'nun asli görevi, üye ülkelerin özgürlük ve güvenliklerini korumaktır.

- II. Dünya Savaşı'ndan sonra barış ve güvenliği sağlamak, ülkeler arasında dostane ilişkiler kurmak, ekonomik ve sosyal iş birliği sağlamak amaçlarıyla 1945 yılında kurulmuştur.

UNESCO (BM Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)

- Eğitim, bilim, kültür ve haberleşme alanlarında uluslararası iş birliği sağlamak amacıyla kurulmuştur.

WHO (Dünya Sağlık Örgütü)

- Uluslararası düzeyde sağlık alanında çalışma yapmak ve hastalıklarla mücadele etmek amacıyla kurulmuştur.

WB (BM Dünya Bankası)

- Üyelerine uzun, kısa vadeli bazen de karşılıksız kredi vermektedir.

FAO (BM Gıda ve Tarım Örgütü)

- Açlığa karşı ortaya çıkan tehlikeleri ortadan kaldırmak amacıyla kurulmuştur.

UNHCR (BM Mülteciler Yüksek Komiserliği)

- Mültecilerin ülkelerine dönmelerine yardımcı olmak amacıyla kurulmuştur.

WTO (BM Dünya Ticaret Örgütü)

- Ülkelerin ticaret yasalarını uluslararası çerçevede geliştirmek ve ticari ilişkilerin düzenlenmesini sağlamak amacıyla kurulmuştur.

UNICEF (YUNİSEF BM Çocuk Yardım Fonu)

- Çocukların güvenlik, sağlık, eğitim gibi her türlü haklardan yararlanmalarını sağlamak, onları kollamak amacıyla kurulmuştur.

UNEP (BM Çevre Programı)

- Çevrenin küresel düzeyde sürekli gözden geçirilmesini, çevre sorunlarına uluslararası toplumun dikkatinin çekilmesini, ulusal ve uluslararası çevre politika ve hukukunun gelişiminin sağlanmasını amaçlamaktadır.

1.

Etkinlik

Yurtta Barış, Dünyada Barış

Aşağıda verilen uluslararası kuruluşlardan Türkiye'nin üye olduğu uluslararası kuruluşları örnekteki gibi yazınız.

ULUSLARARASI KURULUŞLAR

Kuzey Atlantik
Antlaşması Örgütü

Avrupa Birliği

Avrupa Serbest
Ticaret BölgesiAvrupa ve Akdeniz
Bitki Sağlığını Koruma
Örgütü

Avrupa Konseyi

Dünya Sağlık Örgütü

Dünya Ticaret Örgütü

Türk Dili Konuşan
Ülkeler İşbirliği KonseyiKuzey Amerika Serbest
Ticaret BölgesiPetrol İhraç Eden
Ülkeler BirliğiŞanghay İşbirliği
Örgütü

G - 8 Ülkeleri

Birleşmiş Milletler
Teşkilatı

G-5 Ülkeleri

Çocuklara Yardım
FonuEğitim, Bilim ve Kültür
Örgütü

Çevre Programı

Latin Amerika Serbest
Ticaret BölgesiBağımsız Devletler
TopluluğuMülteciler Yüksek
Komiserliği

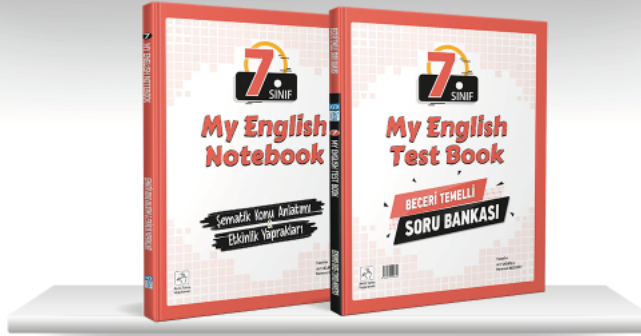
Varşova Paketi

Gelişmiş 7 Ülke

Gıda ve Tarım
ÖrgütüPetrol İhraç Eden Arap
Ülkeler Birliği

Türkiye'nin Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

1. *Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü*
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0505 099 24 84
www.girisayinlari.com | girisayinlari@gmail.com

